

om
SKYLTNING

i

LINKÖPING

innehåll

inledning	sid	3
historik - karaktär		4
policy		5
skylttyper		6
		7
		8
övrig skyltning		9
stadens ljus		10
		11
design - layout		12
råd för utformning/gaturummet		13
råd vid placering		14
		15
profilskyltning, vepor		16
banderoller, industriområden		17
lagstiftning om skyltar		18
bygglovsansökan		19
goda exempel		20

inledning

Avsikten med denna skrift är att lägga grunden till en dialog mellan köpmän, fastighetsägare, skyltdesignare/ tillverkare och myndighet när man avser att skylta med sin verksamhet på en fastighet. En attraktiv stadsmiljö med inbjudande gaturum är angeläget för alla; såväl stadens invånare som dess tillfälliga gäster. Stadskärnan vill vi ha levande och myllrande - kommers är en given förutsättning och den kräver uppmärksamhet. Men det gäller att välja rätt skylt på rätt plats.

Inspirationskällan behövs för att peka på möjligheterna. I bild och text visas goda föredömliga exempel, dels på enstaka skyltar i olika utförande (material, form, layout, belysning) och dels på välgjorda och genomtänkta helhetsgrepp. Betrakta ”spelreglerna” som utmaningar - tävla om ”Årets Skylt”!

Kvalitén ska vara ett konkurrensmedel med vilket vi gemensamt kan ”höja ribban” för skyltningen i staden och ge den ett konstnärligt egenvärde. Det kan bli en upplevelse i sig. ”Skyltbuller” kan slå sönder stadsrummen på sådant sätt att intresset förtas. All skyltning i staden bör istället kännetecknas av omsorg och estetik och få en genomtänkt storlek och placering. *Det är naturligtvis viktigt att skyltens budskap förmedlas tydligt.* En lyckad skyltning är den som samverkar med byggnaden. ”Arkitekturangepassad” skyltning kan tillföra extra värden till stadsbilden och hjälpa till att tydliggöra strukturer i byggnaderna. *Detta gäller hela kommunen.*

Helhetsperspektivet är viktigt när man inplacerar en skylt i ett ”kontinuerligt gaturum”. Man får inte skymma för grannen. Det är din skylt men vår gemensamma gata och allas vår stad... En förståelse för ”Skyltpolitiken” gör dessutom bygglovshandlingen snabb och smidig.

Omfattningen av innehållet i denna broschyr begränsas till kommersiella skyltar för affärer och verksamheter. Vägmärken, gatuadressskyltning eller byggnadsinformation behandlas inte här. För vidare information om denna skyltning samt allmänt om stadens offentliga ansikte se, ”Stadsmiljöprogram för Linköpings innerstad”, 1995. Se hemsidan för aktuell läsning: www.byggnamndskontoret.linkoping.se

Susanne Appelberg, Plan- och bygglovavdelningen

historik - karaktär

En stad har många ansikten och årsringar; *Stiftsstad*en Linköping växte fram under medeltiden vid Stångån. Slottet och domkyrkan höjde sig över de i övrigt låga, timrade träkåkarna. Hantverkarna skyltade sin närvaro med varuprov på en käpp på fasaden. Efter hand ersattes dessa med symboler i plåt eller trä i enlighet med skråets stadgar.

*Residensstad*en och *Lärdomsstad*en Linköping utmärkte 1600-och 1700-talet med nyinrättat gymnasium, seminarier och läroverk. Vasastaden lades så *småningom* ut som ett representativt rutnät.

I takt med att läskunnigheten bredde ut sig under 1800-talet försågs symbolskyltarna med text, främst då innehavarens namn. Emaljerade plåtskyltar blev populära under 1890-talet. De fick ett direkt reklamvärde för att marknadsföra enskilda produkter och utnyttjades som ett konkurrensmedel.

*Regementsstad*en Linköping kom till 1907-1908. Idag är T1 integrerat med bostäder och service och även "Garnisonen" är på väg att flätas in i den offentliga staden.

Guldbokstäver på svartmålat glas blev vanligt från sekelskiftet. Institutioner, banker, postkontor eller större företag skyltade gärna med sitt namn inhugget i byggnadens entréportal - det andades *stabilitet* och respekt. *Eleganta neonskyltar* gör sitt inträde.

*Industristad*en Linköping växte till sig på 1930 talet med Saab och flygplanstillverkning. Johannelund tillkom som första förstad med eget centrum. Under 60-talet följde Skäggetorp och Ryd och under 70-talet, Berga, Hjulsbro och Vidingsjö. Ljuslådan blev billig och populär.

"Gamla Linköping" startades på 1940- talet som ett unikt kulturresevat av hela miljöer mixat med boende och hantverk. Här finns exempel på tidstypisk skyltning.

*Universitets- och högskolestad*en Linköping har på 80talet etablerats i Mjärdevi Science Park och västra Valla.

Lambohov utvecklades under sent 70-tal och 80-tal. Under denna period överdimensionerades tyvärr många skyltar i staden.

Småstadsidyllen Linköping har dock bibehållit sin prägel genom åren.

policy

Allmänna riktlinjer:

- **innerstad:** naturlig kommersiell miljö med aktiviteter och händelser, människor i rörelse, en detaljrik miljö med många variationer - en levande stad med kommers och skyltning som villkor och förutsättning. *Neon och kreativa idéer välkomnas!*
- **officiell - administrativ miljö:** platser av monumental karaktär eller kulturhistoriskt intressanta bör karakteriseras av modest och respektabel skyltning.
- **parker och grönområden:** här skall rekreation och naturupplevelser premieras, alltså olämpligt med reklamskyltning.
- **sportfält/idrottsplatser:** samordnad kommersiell skyltning underordnat informationsskyltning.
- **industriområde:** oftast en större skala på byggnader och upplag samt betydligt färre detaljer än i stadsmiljön. *Dessa platser tål mer skyltning.* De bör dock *placeras i anslutning* till servicefunktioner som bensinstationer, kiosker eller parkeringsplatser.
- **bostadsområde/stadsdelscentrum:** Här är boendet den primära funktionen. Verksamheter och butikers skyltning skall anpassas efter byggnaden och smälta in i omgivningen. För verksamheter samlade i stadsdelscentra gäller att skyltningen är samlad t.ex kring en stolpe eller på en fasad på centrat. Hänvisningsskyltar godtas enbart i undantagsfall.
- **trafikmiljöer:** infarter, bensinstationer, busstorg, stationer, flygplatser, här är miljön storskalig och man rör sig snabbare – *den* tål följdaktligen mer och större skyltning.

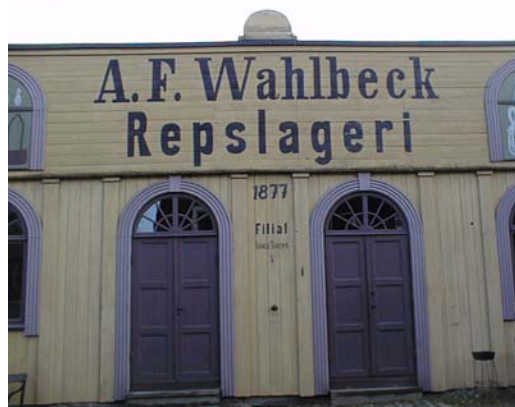
Följande områden kan ha egna riktlinjer eller program, för aktuell information, kontakta Plan-och bygglövsavdelningen;

- **Stadens entréer och infarter:** *Infartsmiljöer till staden bör få en gestaltningsmässigt omsorgsfull skyltning fri från reklamslag. Staden hälsar välkommen och profileras;* Universitetsstaden - Årets studentstad 1999 etc.
- **Wahlbecks företagspark:** *Följer eget skyltprogram.*
- **Mjärdevi Science Park:** *Följer eget miljöprogram där skyltar är integrerade.*
- **Garnisonen:** *Skyltning är samordnad* för verksamheter i de befintliga f.d militära byggnaderna.
- **Linköpings Universitet/ västra Valla:** Borde ha eget skyltprogram att följa.
- **Universitetssjukhuset:** *Följer eget skyltprogram.*
- **Tornby och övriga industriområden:** Se Industriområden i detta program.
- **Steningeområdet:** En viktig del av den s.k. yttre ringen som förbinder olika stadsdelar och som leder in till city. Borde ses över med ett åtgärdsprogram inkluderat skyltningen.

skylttyper

Målad fasad:

Detta var förr ett vanligt sätt att skylta och enkelt att bara måla över efterträdarens namn. Kulören bör väljas så att den harmoniserar med fasadens som helst bör vara slätputsad. Texten/symbolen kan få en egen belysning eller samordnas med en fasadarmatur som kan ge hela fasaden ett mervärde.

Symbolskylt:

Det i särklass snabbaste sättet att synas eftersom bilder är "direktverkande". Välkända symboler kräver ingen aktiv läsning - de fungerar självständigt utan text och namn. *De är oftast lättplacerade pga sin storlek.*

Uthängande skyltar:

Fördelen med denna skylttyp är att *den är dubbelsidig och därmed läsbar längs med trottoaren*. Den *placeras ofta* som riktmärke för entrén.

Pendelskyltar är skyltar som är nedpendlade i ovankant eller hänger fritt i en konsol eller i en arkad.

Flaggskyltar är infästade i sidled, likt flaggor. De bör till sin karaktär även efterlikna flaggan - dvs vara lätta och graciösa, gärna med stående proportioner.

skylttyper

Genombruten text/ friliggande/ förkroppade bokstäver:

Denna typ av skyltning ger oftast ett mycket lätt och elegant uttryck eftersom den visar fasaden bakom. Det kan därför vara en bra lösning för detaljerade och bearbetade fasader, t.ex rusticerade sockelvåningar. Man bör beakta spårningen (avståndet mellan bokstäverna) och graden (storleken) för att få god läsbarhet från alla vinklar. Viktigt är också att man distansmonterar bokstäverna separat för att undvika nedsmutsning av fasaden *och ökad kontrastverkan*.

Yt/ plan/ fasad skyltar:

Bokstäver kan målas, tryckas eller klistras på skivor av olika material t.ex plåt, plast eller trä. En genomskinlig platta av t.ex plexiglas visar den bakomliggande fasaden. Plattan kan enkelt "förfinas" genom en reliefverkan av distansmonterade bokstäver.

Skyltfönstret:

Med skyltningen förlagd innanför fönstret kan man smidigt anpassa sig till byggnaden. Det fungerar utmärkt såväl dag som natt med en enkel belysning. Fina exempel på detta är gravyretsade akrylplast skivor som belyses ovanifrån med lysrör - släpljuset fångas därmed av den graverade texten och får nästan en självlysande effekt.

Vinylstripes på rutan bör inte täcka mer än ca 15% av glaset.

skylttyper

Takskyltar: Kan accepteras i storskaliga kommersiella miljöer, tex torget i Tornby, då de kräver ett långt betraktningsavstånd. I *stadskärnan* bör de användas mycket restriktivt. Genombrutna bokstäver ger en lätt karaktär och lämnar taket synligt. *Undvik stora täta skyltar som ger ett kompakt intryck.* Ställningen till texten skall också göras så "osynlig" som möjligt. Skylten bör inte skjuta ut över takets silhuett, takfot eller placeras "på tvären". På platta tak, t.ex i industrimiljöer, kan takskyltar accepteras som för övrigt följer ovanstående resonemang.

Tillfälliga, fristående "Trottoarpratere": Bör användas sparsamt i den trånga stadskärnan. De får inte minska framkomligheten eller utgöra hinder för synskadade och rörelsehindrade. Fri bredd skall vara min. 1,6 m till trottoarkant. Bredden skall vara max 0,6m, höjden 0,9 - 1,2m. De ska plockas in under natten och "leva sitt liv" under dagen. *Skylten* kräver polistillstånd och *markupplåtelse* på allmän mark.

Rörliga skyltar:

För trafiken kan dessa skyltar verka distraherande och bör därför inte placeras så att de stör synfältet eller konkurrerar med trafiksignaler i *komplexa trafikmiljöer*. Trafik-säkerhetsaspekter *måste* beaktas vid utplacering.

bildväxlare: Dess karaktär är främmande för innerstaden och passar därför inte in. Ger ifrån sig ett snäppande ljud som kan verka störande på ev. grannar.

elektronik: Displayer för text eller grafik med olika tekniker - elektromagnetiska eller datorstyrda. Ljuskällan kan vara glödlampa, flytande kristaller eller lysdioder.

övrig skyltning

Markiser: Markisen har traditionellt alltid varit ett solskydd av textil och därmed lätt och enkel till sin karaktär. Den bör spänna över ett fönster och inte en rad. Uppfällbara markiser kräver inte bygglov men färg och form skall avstämmas med husets. Fasta baldakiner av styvt material som plast eller metall blir oftast klumpiga på fasaderna. Dessutom berövas interiören värdefullt dagsljus.

Allmän reklam: För nedanstående *skyltar* gäller:
• att de bör placeras på offentlig plats/ mark. Då krävs förutom bygglov även polistillstånd och *markupplåtelse*. Lämplig placering bedömes efter platsens förutsättningar.

Stortavlor- Clear Channel,

3 x 4 m. max 4,5 m

Användningsområden: Vid bensinstationer eller industriområden

Stadspelare - cirkulär, JC Decaux

Två sidor är upplåtna för reklam den tredje är för kommunkartan alt. samhällsinformation.

Användningsområden: innerstaden och stadsdelscentra

Reklampelare - trekantig, JC Decaux och Clear Channel

Tre sidor är upplåtna för reklam.

Användningsområden: innerstaden + annan urban miljö

Stadstavla - JC Decaux

En sida är upplåten för reklam den andra är för kommunkartan alt. samhällsinformation.

Reklamtavla – Clear Channel. Två sidor för reklam.

Användningsområden för bägge: hela kommunens urbana miljöer.

• Samtliga tillstånd ombesörjs av utrustningens ägare om inget annat avtalats.

stadens ljus

På vår breddgrad börjar det, stora delar av året, skymma redan under eftermiddagen. Det är viktigt att skylten får en genomtänkt belysning så att den fungerar även under dessa timmar. En nattlig promenad genom staden ger helt andra upplevelser än i dagsljus! Detaljer som varit tydliga under dagen kanske helt försvinner medan andra framträder och förstärks desto mera. De upplysta skyltarna bidrar till stadens karaktär och ger ett ombonat intryck. De stora turiststädernas vykort avspeglar skillnaden tydligt.

Belysta skyltar: Effekten kan skifta mycket mellan dag och natt. Skyltar kan belysas inifrån av olika ljuskällor t.ex glödljus, lysrör, neon mm eller bli belysta utifrån av fasadmonterade armaturer som riktas mot skylten. *Det är viktigt att bestyckningen av armaturen blir anpassad till gaturummet och att reflexer undviks.*

Silhuett / indirekt belysning: Genom att låta ogenomskinliga friliggande bokstäver eller logotyp stå framför en belyst bakgrund eller fasad uppstår en sk. ”coronaeffekt”. Texten framträder som mörka silhuetter eftersom ljuskällan är dold för betraktaren.

Förkroppade bokstäver :

Om man gör text i form av skyltlådor med en ogenomskinlig skyltfront och öppen baksida så får man samma silhuetteffekt. Alternativt kan bakstycket slutas och bokstavens sida få lysa av invändiga lysrör (Enator).

Bokia-skylden är en förenklad variant av ”outlineeffekten” där det svarta och vita på fronten ligger i samma liv.

stadens ljus

Neonrör: Skyltar med synliga neonrör har varit och är alltjämt ett av stadens attribut. Genom att böja glasrören har man många möjligheter, endast böjningsradien begränsar formen. Konstnärligt utformade neonskyltar kan nå internationell ryktbarhet. Neonrören kräver beröringsskydd med hänsyn till gällande elektriska säkerhetsföreskrifter. Därför placeras rören synligt, ovanpå förkroppade bokstäver/ symboler alternativt byggs in. Neonrör kan också användas till andra skylttyper för att förbättra en skylts natteffekt. "Outline" är ett exempel på hur man med hjälp av ett neonrör, monterat i bokstavens kontur, kan öka läsbarheten markant. Genom att fälla in neonröret i en kanal sk "försänkt relief" kan man ytterligare förstärka linjeverkan om skylten skall betraktas på lång distans.

Ljusbådar: Eftersom lysrörens längd är av en viss standard, kan denna skylttyper vara svåra att anpassa till byggnadens förutsättningar. Ljusbådan skall inte ha en vit, lysande bakgrundsfärg - det kan kontrastera hårt mot väggen. En färgton som harmonierar med den bakomliggande fasadens färg kan passa bättre. Ett sätt att dämpa kan vara att låta enbart texten lysa fritt och foliera den resterande delen av lådans frontskiva. En annan lösning är att såga ut texten och täcka med en genomskinlig, färgad plastskiva. Outline-effekt kan fås genom att bokstäverna görs ogenomskinliga och placeras framför skyltfronten så att bara kanten lyser. För att ytterligare höja formgivningsvärdet kan man arbeta med reliefer eller utnyttja den termoplastiska egenskapen och formpressa bokstäver.

design - layout

Skyltens uppgift är att uppmärksammas och visa vad man kan förvänta sig i butiken eller verksamheten. Den är en del av företagets marknadsföring och oftast en stor investering. Medvetenheten om vikten av en tydlig företagsidentitet har de senaste åren ökat och blivit mer och mer omfattande. Corporate Design, företagets design image, kan idag omfatta allt mellan omslagspappret för sockerbiten till det ny byggda och inredda huvudkontoret. Däremellan spelar verksamhetsskylden en viktig roll.

Med en genomtänkt skyltdesign, förmedlas den vision man vill föra fram och den kvalitet man erbjuder sina kunder. Därför är det viktigt att den blir typografiskt väl utformad. I det unika ligger reklamvärdet, ofta förenat med humor. En ”lyckad” skylt minns man. Den anonyma standardskylden får aldrig den uppmärksamheten.

Skyltypografi: En skylts styrka ligger i att man snabbt tolkar budskapet. Typsnittet (stilen på bokstaven), teckengraden (storleken) och spärningen (avståndet mellan bokstäverna) är de typografiska redskapen för att layouta texten. Det är viktigt att ordbilden läses rätt så att man inte pga felaktig spärning läser texten i färre eller fler ordbilder än vad där är. Gemena bokstäver (små) med seriffer (sträck som avslutar staplarna), förenklar läsningen av t ex denna textmassan.

GRATIS!
Gratis!
Gratis
gratis!
Gratis!

Skylden skall göras läsbar utifrån det avstånd den är tänkt att betraktas ifrån. Små skyltar och liten text är läsbara i gaturum där människor passerar gående i långsamt tempo. I gaturum med fordon och ökad trafikintensitet fordras större skyltar för att läsbarheten skall bli acceptabel. En välproportionerad text kan läsas på upp till 200 ggr textens höjd, dvs 10 cm bokstäver kan läsas på 20 m avstånd.

ABC
ABC
ABC
ABC

Stadens offentliga lokaler eller kommunala företag *skall föregå med gott exempel och visa omdöme vad gäller storlek, placering och antal. Skolor med egennamn tex, bör skyltas med friliggande bokstäver direkt monterade på fasaden. Denna typ av skylt ger pondus och värdighet på fasaden.*

råd för utformning/ gaturummet

- Skyltar ska till färg och form underordnas byggnaden och gatumiljön.
- Rikstäckande eller internationella affärskedjors skyltprogram kan komma att få bearbetas för att anpassas till den lokala byggnadens förutsättningar.
- Skyltens budskap ska vara snabbtolkat, kortfattat och tydligt
- Arbeta gärna med bilder och/ eller symboler.

storlek:

- Skyltens storlek bör anpassas till den aktuella gatans skala och till bredvidliggande verksamheters skyltning så att dessa inte döljs.
- På smala gator *är* mindre mått lämpligt.

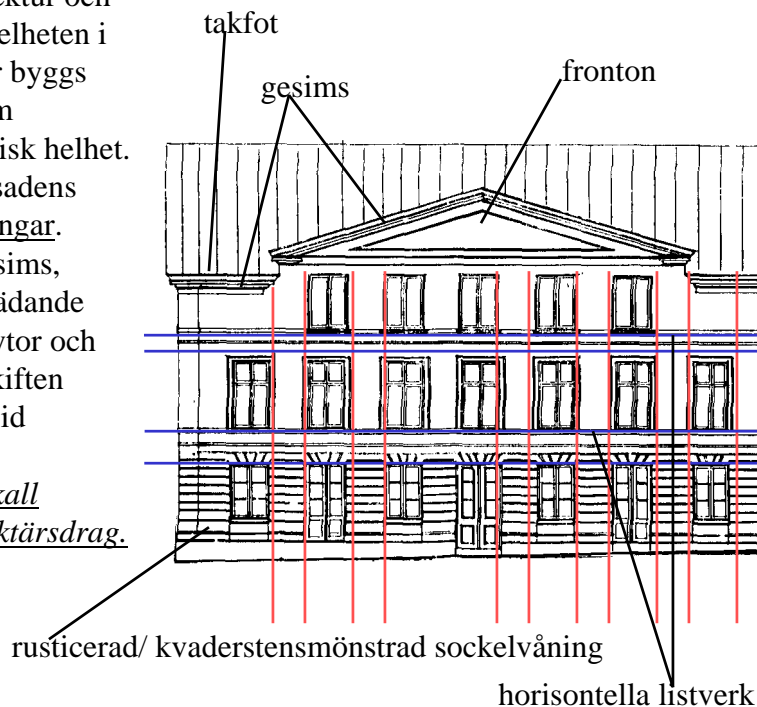
reducera:

- undvik varumärken på skylten - reklamen hör hemma i skyltfönstret
- renodla budskapet - så framhävs det bättre
- undvik onödig upprepning av budskapet - variera istället
- undvik "skuggbokstäver"/ 3D-utseende - de blir svårlästa.

råd vid placering

Fasadmonterade skyltar skall alltid anpassas efter byggnadens arkitektur och karaktär. Hänsyn måste tas till helheten i gatubilden. En byggnads fasader byggs upp av en rad skilda element som tillsammans bildar en arkitektonisk helhet. Dessa element kan man kalla fasadens vertikala eller horisontala riktningar. Exempel på sådana är takfot, gesims, pelare, pilaster och annat framträdande listverk. Växlingar mellan väggytor och fönster eller färg- och materialskiften måste man också ta hänsyn till vid placering och val av skyltar.

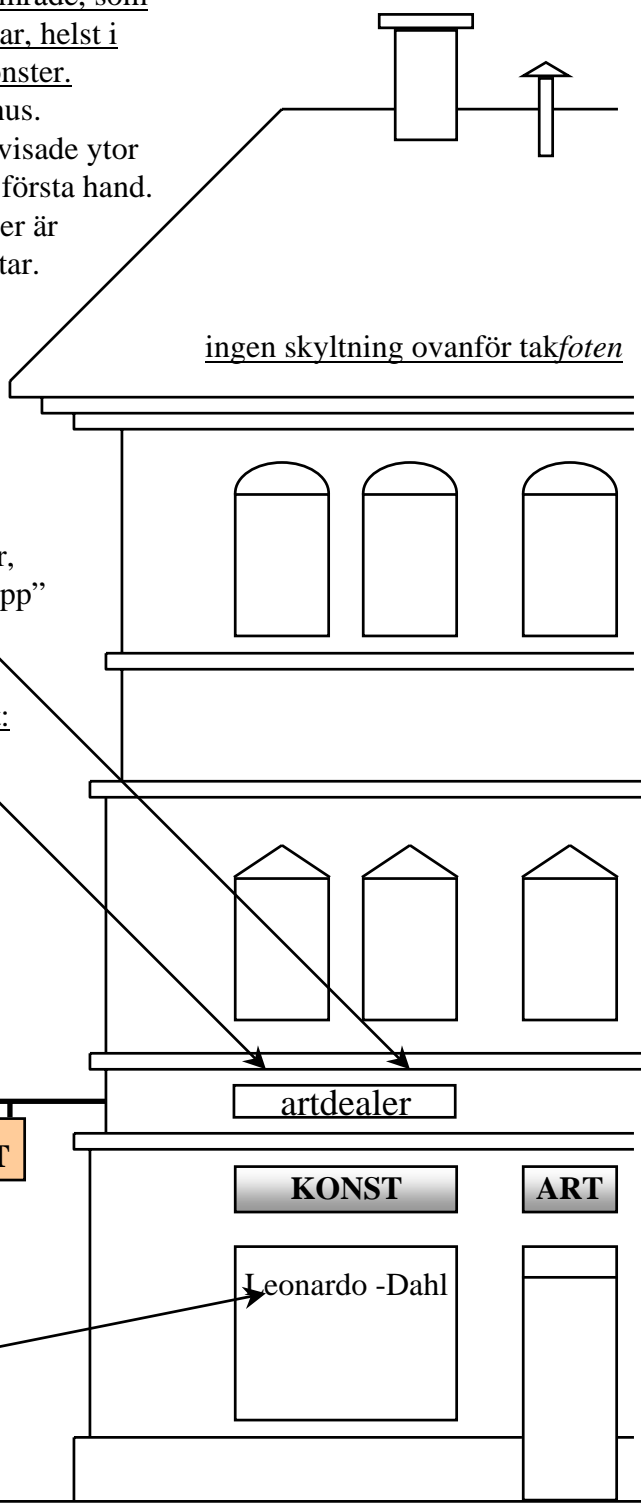
Skyltens storlek och placering skall samverka med byggnadens karaktärsdrag.

Om en byggnad rymmer många verksamheter kan man behöva samordna skyltningen på fasaden både vad gäller placering och storlek på skyltarna. Hör med fastighetsägaren eller Plan- och bygglovsavdelningen.

Fristående stolpskyltar kan accepteras i industriområden. I undantagsfall, då skylt inte kan anordnas på fasad kan en mindre stolpskylt bli aktuell. Galvaniserat material bör målas i passande kulör för att smälta in i omgivningen. Arkadskyltning kräver ett samordnat skyltprogram för att se enhetligt ut.

- Skyltar bör placeras inom det fasadområde, som den skyltande verksamheten disponerar, helst i direkt anslutning till entré och skyltfönster.
- Skylten skall inte placeras på annat hus.
- På många husfasader finns redan anvisade ytor just tänkta för skyltar, använd dessa i första hand.
- Flaggskyltar och friliggande bokstäver är enklare att placera än plana fasadskyltar.

Skyltens storlek bör anpassas till de ovannämnda ytor som byggnaden medger, tex fönsterpartiets bredd med tydliga "släpp" mot gränserna.

för neon eller högspänningsskylt:
min. 2.5 m fritt *underkant*

max 1.2 m utskjutande från fasadliv

planskylt:
rekommendation:
högst 40 % av skyltytan

minst 2.3 m fritt *underkant*

permanent text på fönster:
rekommendation:
högst 15 % av fönsterytan

profils skyltning och vepor

Fastighetsägars skyltning

Skyltar ska i första hand illustrera den verksamhet som finns i byggnader. Dessa skyltar ska prioriteras avseende storlek och placering. Det innebär att skyltning med avsikt att visa fastighetsägarens namn bör underordnas verksamhets skyltning och inte storleksmässigt konkurrera med denna. Fastighetsägare bör visa gott omdöme och med sin skyltning träda tillbaka till förmån för sina hyresgäster som ofta vill ha skylt för kommersiella behov. Traditionellt har det varit praxis att tex HSB haft sitt emblem på sina fastigheter, så även Riksbyggen. De senaste åren har LKF och Malmstaden profilerat delar av sitt fastighetsbestånd med skyltar av A4 storlek. Denna storlek föreskrivs. I de fall man bedriver administration inom fastigheten dvs har ett fastighetskontor där, har man möjlighet att skylta upp även detta.

Vepor

Med vepor menar vi reklambudskap av tillfällig karaktär på material av tex fiberduk eller plast.

I innerstaden, med riksintresse för kulturminnesvården är denna typ av reklambudskap direkt olämpliga. Skyltning här görs för att saluföra verksamhetens namn i första hand. Reakampanjer och varumärken kan däremot gärna visas innanför skyltfönstren.

Enbart i storskaliga industriområden som i tex Tornby kan vepor godkännas. Dessa hanteras som lov för tillfällig åtgärd.

I de fall budskapet är "tomma lokaler" kan lov enligt ovan lämnas för en period på tre månader förutsatt att fastigheten ligger i ett verksamhetsområde och inte i centrum.

Plats för bild

Banderoller - industriområdesskytning

Banderoller

Banderoller är horisontella vepor spända över en gata, oftast infästa i byggnaderna mittemot.

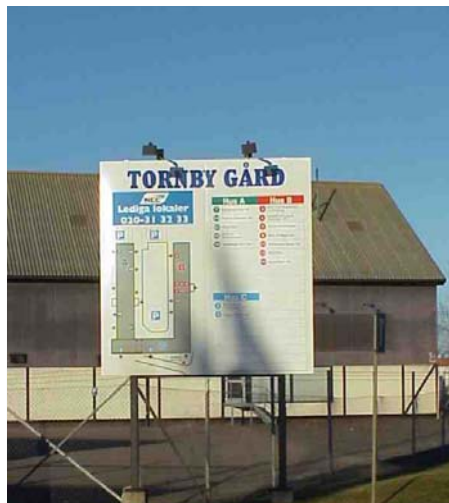
I Linköping är detta enbart aktuellt över gågator. Budskapet skall vara allmängiltigt, tex olika musikevanemang o dylikt. Gatuenheten hanterar tillståndsfrågan och varaktigheten.

Industriområdesskytning

I Linköping har vi ett flertal industriområden tex Hackefors, Torvinge, Tallboda och Tornby. Industriområdena kritiserar ofta för att de är svårorienterade. Om flera verksamheter finns inom samma fastighet är det oftast en bra lösning att skylta detta med en gemensam friliggande skylt eller samordnad på vägg om utrymme finns. Exempel på detta finns i olika utförande i Tornby.

Andra åtgärder som syftar till förbättrad orientering inom området kan vara en tydlig adresskytning med gatunummering. Detta åligger fastighetsägaren men en fördel kan vara att man inom ett område enas om principer, dels för placering av siffran på byggnaden och dels för gemensam utformning/ inköp av siffror. Kommunen kan bidra med större gatuskyltning än den normala för att öka läsbarheten (inom delar av Tornby är detta genomfört).

lagstiftat om skyltar

I Plan- och Bygglagen, PBL, regleras i vilken omfattning skyltar är bygglovspliktiga samt hur de ska se ut och placeras.

§

PBL, kap 3, § 1:

Skyltar skall placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur och kulturvärdena på platsen. Skyltar skall ha en yttre form och färg, som är lämplig för skyltarna som sådana och ger en god helhetsverkan.

PBL, kap 3, § 2:

Skyltar skall placeras och utformas så att de eller deras avsedda användning inte inverkar menligt på trafiksäkerheten eller på annat sätt medför fara eller betydande olägenhet för omgivningen.

PBL, kap 3, § 10:

Ändring av en byggnad skall utföras varsamt så att byggnadens särdrag beaktas och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas tillvara

PBL, kap 3, § 12:

Byggnader som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär, får inte förvanskas.

§

Vägmärkesförordningen, VMF 1978: 1001

Enligt § 85 är det bara väghållningsmyndigheten som har rätt att skylta inom vägområdet.

§

Skylt i områden med detaljplan:

Enligt PBL, kap 8, § 3 krävs bygglov för att här sätta upp eller väsentligt ändra skyltar eller ljusanordningar.

Skylt utanför planlagt område:

Här krävs det tillstånd. Sökes hos Länsstyrelsen som prövar enligt naturvårdslagen.

Bygglov krävs också för:

- större flaggor med reklamsyfte
- uppfällbara markiser med reklamsyfte - betraktas som skylt
- fast monterade markiser

OK

Inget bygglov behövs för:

- bibehållen skyltstomme eller om budskapet ändras obetydligt.
- uppfällbara tygmarkiser utan reklamtext, anpassade till *ej kulturmärkt* byggnad
- text/ skyltar i skyltfönstret
- nationsflagga - förutsatt att den är placerad med hänsyn till stadsbilden
- interiört monterade rulljalusier av metall

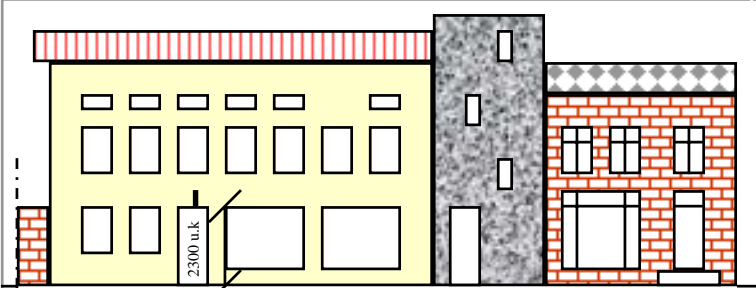
OK!

Snabb bygglovshantering:

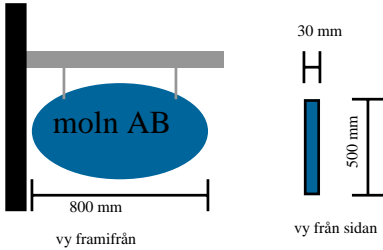
Om man följer riktlinjerna och lämnar in ansökan enligt skyltprogrammet kan ärendet oftast behandlas ”över disk”.

bygglovsansökan

På vår hemsida, på Internet kan du ta hem aktuella blanketter:
www.byggnamndskontoret.linkoping.se

fasad mot Lyckliga Gatan, alt. foto före och efter föreslagen inplacering, måttsett från trottoar

30 mm
500 mm
800 mm
vy framifrån
vy från sidan

- Ritning/ foto på skylten i sitt sammanhang, Digital fotobild, utan och med skylt, går också bra. (fasadritning kan beställas från Byggnämndkontorets arkiv, 013-20 60 00 eller hos fastighetsägaren)
- a. konstruktion: dubbelsidig pendelskylt
b. material: kantbockad aluminium
c. kulör: lackeras i NCS 5040 - R80B, text i vitt NCS 0500
d. belysning: 1 st 40 W lysämnescor i ovanförliggande ramp
- Fastighetsbeteckning och adress: Himmelriket: 12, Lyckliga gatan 34, 567 89 Linköping
- Sökandens namn, adress, telefonnr: Ragnar Gustafsson, Skyltvägen 10, 567 89 Linköping, 013 - 40 12 34, 070 - 667 89 32

5. Fastighetsägarens godkännande (är bra att ha med):
_____
_____

6. Tillverkarens namn:
_____
_____

ansökan skickas till:

Byggnämndskontoret
Drottningg. 45
581 81 Linköping

goda exempel i Linköping

Producerat av Plan- och bygglovavdelningen 1999
Byggnämndskontoret, Linköpings kommun

